

“Dir ‘sóc apolític’ és una covardia absoluta”

Joel Joan i Jové
(Barcelona, 1970)

és actor. De cinema, teatre i televisió.

I director, també. Ha fet teatre clàssic i obres que algun dia potser ho seran, forma part de la companyia Kràmpack i triomfa a la televisió fent de David a la sèrie ‘Plats bruts’, a TV3, que ja és tot un fenomen. Reclama, i proclama, el seu dret a opinar. I ho fa. Raonadament i sense embuts.

Quan era petit, en Joel ja volia ser artista. I embolicava els amics, per Nadal, i organitzava ficcions que, amb una bona càmera anys setanta, podien convertir-se, fins i tot, en prometedors curts-metratges. El pas per l’Institut del Teatre i les primeres actuacions van confirmar que, a més de vocació, hi havia talent. I, avui, no pot sortir al carrer que no l’aturi algú: grups de xiquets i xiquetes que alcen el cap, admirats, fins al seu metre noranta, senyores que el tracten com si fos de la família, pares que li demanen tres autògrafs, un per a cada fill... Ell s’ho agafa amb tota l’esportivitat que pot, i comenta amb realisme que “són les coses de la tele. Però això s’acaba de seguida que es deixi d’emetre el programa...”. Una noia que passa pel costat, saluda, rient: “Hola, David!”.

—No fa una mica de ràbia, que la televisió li pugui canviar el nom?

—Abans me’n feia molta, sí. Però, és clar, jo vaig començar essent el Ferran de *Poblenou*, i després em vaig convertir en el Willy de *Periodistas*, que és una cosa bastant més empenyadora. Després ja he començat a ser més el Joel Joan; he aconseguit que hi hagi un personatge conegut que coincideix bastant amb el que sóc. I ho prefereixo.

—Com se li queda el cos després de saber que l’ha vist un milió de persones?

—És una sensació... realment bonica. Et sents molt el rei del mambo, en aquells moments, quan mires l’endemà les audiències. I jo continuo obsesionat amb les audiències com el primer dia. És a dir, no hi ha cap capítol que emetem de *Plats bruts* que no pateixi per si punxem. I sempre em sembla una flipada que cada dilluns s’ho

miri l’entrevista.

—Com s’evita l’efecte zàpping?

—Anant sempre per davant de l’espectador, és a dir, treballant molt els guions. Si tu tens un guió en què les seqüències mai no són massa llargues i quan se n’acaba una has de mirar la següent per collons, perquè t’han fet quedar en un punt que t’ho demana, llavors és quan tens la gent atrapada. *Plats bruts*, per exemple, és dels programes d’on se’n va menys gent per publicitat, perquè no vol perdre’s després la seqüència següent.

—No és xauxa, fer un programa d’aquestes característiques...

—Hi ha gent que es pensa que ho anem improvisant, que quedem allà un matí i au, tu dius això, jo et segueixo... Però aquesta impressió també significa que tot el programa és prou fresc per semblar espontani. Hi ha molta feina al darrere.

—I no s’acaben les idees?

—Portem 60 capítols, amb gairebé dues trames per capítol, és a dir, unes 120 històries explicades. Però com que a la vida constantment et van passant coses, sempre en tenim per transportar a la sèrie. Ens agrada el diàleg amb la societat: per exemple, si en un capítol sobre l’església hi ha hagut merder, doncs nosaltres tindrem la nostra contrarèplica...

—Però encara no s’ha emès, oi?

—Nooo...! No s’ha emès ni s’ha escrit, així que ara m’estic avançant als esdeveniments. Però és la manera de dialogar i de tenir viva una sèrie.

—S’ha avançat als esdeveniments i a la pregunta, que havia de ser “Què va passar amb les revelacions místiques del David? Con la iglesia hemos topado?”

—Sí, sí, sí, absolutament. Perquè ens hem fotut amb moltíssima gent, co-

“Vam utilitzar el personatge de Jesucrist per fotre'ns del David, que és un vanitós i un egocèntric de l'hòstia. Aquest capítol ha demostrat que l'església té molt poc sentit de l'humor.”

mençant per nosaltres mateixos: amb Catalunya, al capítol “Tinc nació”, o amb els metges, al de “Tinc un virus”... Però es veu que hi ha temes que... I això que no ens hem fotut de Jesucrist, que quedí clar: vam utilitzar el personatge de Jesucrist per fotre'ns del David, que és un vanitós i un egocèntric de l'hòstia i se'n va anar a buscar el super-*prota* del món. Aquest capítol ha demostrat que l'església té molt poc sentit de l'humor. I que continua essent poderosa, oi tant.

—I com superen l'autocensura, que sovint fa prescindible la censura externa?

—Mira, a nosaltres, no autocensurar-nos ens costa un esforç. Perquè si no te n'adones, a la mínima ja estàs “això no pot ser, que ens diran no sé què...”. I has d'aturar-te i raonar: “però què cony! Si és el que em fa gràcia i el que penso, per què no ho he de poder dir?”.

—Les audiències són el seu aval?

—Sí. Però llavors resulta que la llibertat depèn de les audiències. I no hauria de ser així.

—Molta gent es va quedar estupefacta quan va deixar una sèrie d'èxit a Madrid per tornar a Barcelona a començar l'a-

ventura de *Plats bruts*...

—I encara n'hi ha molts que no ho han entès. Quan m'estava a Madrid, la pregunta era “quan t'hi instal·les?”. Es donava per descomptat que no podia viure a cap altre lloc que no fos allà. Jo vaig fer el pas invers, de Madrid a Barcelona, però no va ser gens traumàtic: tenia claríssim què havia de fer, també perquè a *Periodistas*, al final, m'hi avorria bastant. De tota manera, l'èxit és un concepte que hauríem de redefinir. Mira, si pogués fer una sèrie als Estats Units que la vegés tot el món, la faria. Però, en canvi, també és cert que no n'hi ha prou: has de creure en el que fas. De fet, molta gent a Madrid que no entenia el canvi, ara coneixen les audiències, han vist capítols de *Plats bruts*, ens han fotut algun actor i tot, i ja ho veuen d'una altra manera. Ja no els sembla tan marcià com quan vaig marxar a fer una sèrie al que per ells era el cul del món.

—Aleshores li deien “*el catalán*”...

—Una vegada una noia em va preguntar: “*Me han dicho que tú eres muy catalán muy catalán... ¿Qué significa?*”. Ja m'explicaràs què havia de contestar-li! “*Igual es que no soy muy español muy español*”. De tota manera... [i fa una llarga pausa, abans de prosseguir] ...ells no estan obsessiats amb el tema de Catalunya i Euskadi com ho estem nosaltres amb el tema d'Espanya. Tenen molta sort, els cabrons. Ells no tenen cap problema. És més, es poden permetre el luxe de dir-nos que ens entenen i fins i tot trobaven exòtic tenir un independentista a Madrid, per exemple.

—Què els diu, als qui afirmen que els actors no s'han de ficar en política?

—És absurd, això. Què no és política? A més, per als qui tenim una repercussió mediàtica i la sort que les nostres opinions després es veuen impreses en un diari o en una revista, dir “sóc apolític” és una covardia absoluta. Em sembla que és l'estigma de la democràcia aquesta *light* que tenim a sobre: no opinis, no et mullis en res. És absurd i molt covard. I si em diuen radical, doncs exacte, és així. Potser sí que hi ha una sèrie de gent que s'ha

cregut que es pot viure al marge de la política. Jo no ho he aconseguit. Les coses que veig al televisor, el que lleigeixo, el que passa al meu voltant, m'afecta. Però m'afecta a mi, així en concret, no he de fer abstraccions. Com es pot ser apolític? I en temes nacionals, qui digui que és apolític és un neci. Tots ens sentim d'algun lloc.

—Deixa anar sense embuts que no és espanyol, escriu articles i ho explica, quan convé fa conferències... Sap que ja el comparen amb Sean Connery?

—Tinc una amiga, l'Elisenda, que em diu que sóc “el príncep hereu de Catalunya” [i se li escapa el riure, sorolls i contundent]. Aleshores la meva germana, l'Eva, és la infanta... mal paper [torna a riure]. En fi... jo el que estic demostrant no és que una persona coneguda es pugui mullar políticament sinó que algú pugui tenir idees paral·leles a les que diuen els diaris i la televisió. Si té mèrit el que faig no és perquè tingui la gallardia de dir-ho, que no és tal, sinó perquè resulta que tinc opinió sobre les coses, i una opinió que a més surt bastant del discurs amb què ens tenen bombardejats.

—Ambició professional i compromís no són conceptes antagònics, doncs.

—El que passa és que l'ambició professional exactament... què vol dir? Ser molt famós? Guanyar molts diners? Parlem-ne. I jo ho sóc, d'ambició, moltíssim, però realment, si tinc ganes de ser algú important en el món —si això es pot arribar a ser— és precisament per canviar-lo.

—Parlem de cinema... català?

—De què? No n'hi ha. Sobretot com a indústria no funciona. Però això no és cap secret. Ni en el cinema espanyol, que amb prou feines tira. És molt difícil lluitar contra un monstre com el ianqui. Ara, el que està claríssim és que en el món actual el cinema és l'ambaixador número u d'un país i d'una cultura i que l'hem de potenciar molt més. Si un país com Dinamarca, amb 5 milions d'habitants, molt més petit que nosaltres, és capaç de tenir un Lars von Trier i un moviment Dogma, un cine influent, que és a Venècia i a Canes... imagina't què no podríem fer aquí!

—De qui depèn, això?
—De nosaltres, de tots.
—El teatre és una altra cosa, però?
—Al teatre ha passat una cosa molt bona i és que veure'n comença a ser un hàbit consolidat. No tant com anar al cinema, però déu n'hi do. Tampoc no és una indústria, encara, però sí que cada vegada som més els que vivim del teatre. I això és bo. Avancem.
—I no pot ser que se substitueixi transgressió per negoci?
—És que el negoci està a tot arreu. Actualment, ja l'antiglobalització comença a ser un negoci. El capitalisme és una cuca que s'adapta a tot, un alien que muta. Cada vegada que neix alguna cosa interessant, s'ho fa seu, ho fa *fashion*, i d'aquí quatre dies la campanya de Benetton ja serà amb okupes. Però bé, no s'hauria de convertir el teatre en un museu amb grans produccions deficitàries. És a dir, a Shakespeare, quan escrivia les seves obres, li havien de sortir els números, i per això eren tan brillants, n'estic convençut. En el moment en què hem convertit el teatre en una cosa intocable, tan cara i tan sofisticada, l'espectador ho rep de la mateixa manera i es queda fred.

—Ja que som al teatre, expliqui què és Kràmpack.

—No ho sé, és una parida del Jordi Sánchez, em sembla que ho va treure d'una peça de Labiche. Era el nom de la nostra primera obra, on un kràmpack era una palla en comú, i és el nom de la companyia. Vet aquí.

—Podríem dir que a Kràmpack formen un grup de fet?

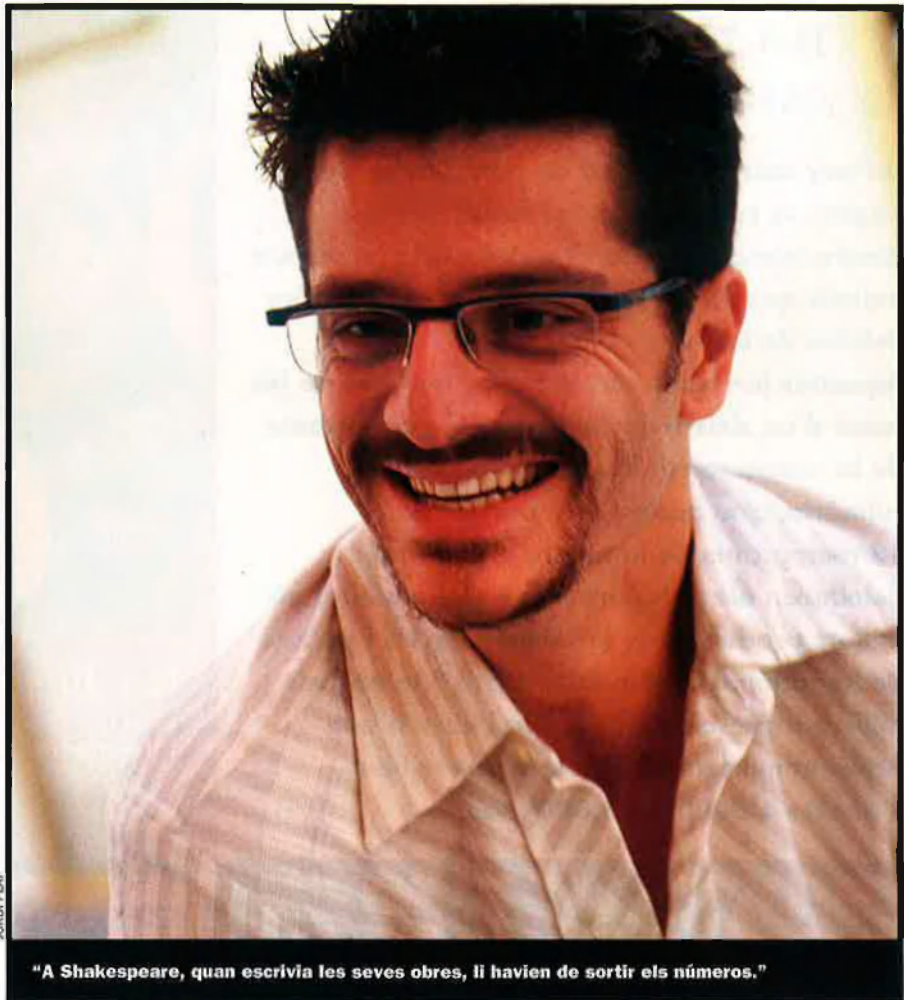
—M'ha agradat l'expressió, sí. Realment tenir una companyia de teatre i estar-hi tan involucrat comporta una manera de viure.

—Quan es barallen, se'ls nota?

—I tant! Hi ha dies que hem tingut alguna escaramussa abans de la funció i després surt tot. L'escenari és una gran lupa i no hi pots amagar res. De tota manera, en això de les baralles és el que et deien els pares de petit: si-gues molt educat amb la gent. I acaba funcionant.

—Fem propaganda?

—Fem-ne.

JORDI PLAY

"A Shakespeare, quan escrivia les seves obres, li havien de sortir els números."

—Ara estan de gira amb *Excuses*, una obra que passa de l'humor a la ferocitat. Com reacciona el públic?

—En una de les primeres funcions, el director, assegut entre el públic, tenia una senyora davant que mirava la Begonya, el personatge que fa la Mònica Glaenzel, i anava dient "Ai, és que sóc jo, sóc jo...". Fins que va arribar un punt que ja va deixar de fer-li gràcia, ser ella, perquè "quin mal rotllo, si aquesta sóc jo...!". En fi, potser sí, que l'obra és dura, però sabem que si fèiem un *happy end*, la frivoltzàvem. Passa que no hem idealitzat els personatges i, és clar, com que en general les sèries de ficció ens acostumen que els personatges són tan irreprotxables, moralment parlant... A les de policies ja és massa... és que tots són uns assistents socials. Però si aquesta gent va amb porres pel món! No m'expliquis ara que són germanetes de la caritat! Total, que si dius que les coses no són

només d'una peça i treus els punts foscos, et diuen que ets amarg.

—Amb la fama de "dissipació" que té la gent de la faràndula, com se li diu a una mare "vull ser artista"?

—Però si aquesta professió és bàsicament treball i disciplina, de veritat! Estic segur que es foten moltes més farres els de les asseguradores en qualsevol seminari d'aquests que fan, que no pas nosaltres. I les mares no volen que els nens es facin actors per la inseguretad de la feina. Perquè fa patir molt que el teu fill pugui guanyar-se la vida amb una cosa que al cap de tres mesos el torni a deixar a l'atur. El que passa és que la majoria de mares ja s'han adonat que actualment quasi totes les feines són així, amb la qual cosa, l'ofici d'actor... Hòstia, l'Aznar ha aconseguit normalitzar la feina de l'actor!

Núria Cadenas